

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 27. marca 1861.

Vojska zoper kerte!

Gotovo je, da se bo kmali spet začejalo preganjanje kertov, češ, da kert nam je škodljiva žival. Al pač lahko rečemo, da gospodarji, kateri kerta preganjajo, sami ne vejo, kaj delajo. Škoda, da se je že toliko pisalo, toliko učilo, kako dobrotljiva nam je ta živalica; škoda, da se je že tako na drobno popisovala kertova natora in dokazalo, da se kert nobene koreninice ne dotakne, ker nima želodca zato! Al kaj pomaga, če gospodarji vsi ne beró „Novice“ in drugih podučnih bukev. Če kak podučen gospodar svojim sosedom tudi kaj takega pové, se smeja ter pravijo: „to gospōda le v bukvah piše, pa ni res“, in vse vraže ostanejo pri starem. Pa tudi pametnim gospodarjem, ki bi imeli dober izgled svojim sosedom biti in ki sicer radi po novih skušnjah popravljajo svoje kmetije, ni dosti mar za take majhne reči. Tudi kmetijske družbe, ki so sicer že dosti dobrega storile za kmetijstvo, niso še toliko, kakor bi treba bilo, se potegnile za nedolžnega kerta.

Pomislimo le, koliko dnarja se leto in dan potrosi za kertarje, da jih lové, — pomislimo, koliko milijonov in milijonov červov, ki so jih kebrji zaplodili, in koliko bramorjev se v škodo polju in senožetim pri življenji ohrani, ker kerte lovimo, ki ta škodljivi merčes jejo in pokončujejo — in spoznali bi, da bi postave treba bilo, ki bi prepovedovala kerte loviti. Dr. Gloger pravi: „Kerte pokončavati se pravi skrbeti za pomnoženje škodljivih červov in mergolincov; zato ni nič bolj neumnega in bolj napčnega ne more kmetovavec storiti, kakor je to, da še ljudi plača, ki mu najboljšega dobrotnika s senožet in vertov polové.“

Tedaj pustite nedolžnega kerta vendar enkrat pri miru; vi pametni gospodarji in ve kmetijske družbe, potegnite se za prijatla svojega, da bo konec vojske zoper njega! Kar vam je kert zril spomladi, bodite mu hvaležni za to, da vam je spravil dobro zemljo na verh; namesto da plačujete kertarje, ki jih lové, plačajte raji delavca, da kertine razmeče po senožeti, in če vam je ob košnji nekoliko nadležen, pomislite, da je dobiček veliko veliko večji, ki ga vam stori, kakor ta škoda. Če bomo pokončavali kerte in davili koristne tiče, ni čuda, da nas snedó červi, bramorji in gosence.

Tako stoji zapisano ne v naši glavi, ampak v kmetijskem časniku „Frauend. Bl.“, ki ne prodajajo praznih reči po svetu.

Gospodarske skušnje.

(Da mleko po repi ne diši), raztopi toliko solitarja v vodi, kolikor se ga, postavimo, v kozarcu vode raztopiti dá, in te solitarjeve vode vlij v žehtar, v kterega dekla molze, toliko, da na vsak bokal mleka se šteje majhna žlica solitarjeve vode.

Loški potok.

Popisov mnogo krajev zanimivih ali po lepoti ali čudodelnosti nature, ali radi šeg in običajev stanovavcov, ali pa

po kateri drugi reči, so že „Novice“ prinesle svojim bravcom. Naj tudi jez popišem malo ta kraj, ki dosti posebnost ima, ki jih drugod ni, ali vsaj ne združenih tako.

Loški potok leži tri ure od Ribnice (kjer je tudi kanton), dve od Soderšice, dve od Loža in dve uri od Prezida na Hervaškem. Ime Loški potok je le fari, ki šteje vasi: Travniki, Srednja vas, Šegova vas, Hrib, Retje in Mali log. Dobro uro dolga in četert ure široka dolina veže vasi; sredi doline se vzdiguje holmec, na kterega verhu se vidi lepa bela cerkev, farna hiša in šola, in ga Tabor imenujejo. Od tod se pregledajo vse vasi lahko razun Malega loga, ki bolj deleč in v stran leži. Hribje, ki obdajajo vasi, so že nekoliko goli, in od tū se začinja tista golina, ki gré čez Obloke dalje naprej in na Krasu najvišjo stopnjo doseže; vendar imajo ljudje dosti derv in pomanjkanja se jim ni treba bati, ker na strani proti Kočevju in Čeburu so še veliki gojzdi, kamor ljudje le na polhov lov pridejo. Zemlja v dolini je bolj rodovitna, kot kje drugej po gričih in na lazih; seje se malo pšenice in precej ječmena, krompir je poglavitni živež tega kraja, ki se najbolj rabi in najbolj obrodí, ker ne občuti tako mraza in ozebljine; med krompir se sadi grah in bob, ki pa tudi še na njivah posebej raste. Ajde, prosá malo vidiš, zela je dosti, repe malo. Koruza ne zori, akoravno so turšični žganci zraven krompirja najpervi živež.

Dasiravno so hribje krog doline, vendar je le malo studencov. Le eden v Šegovi vasi ne vsahne nikdar in dobro vodo ima; o suhih letih morajo ljudje po uro hodá in še dalje od tū vodo domú voziti za kuho in pijačo; sploh je tū voda bolj častena in jo varujejo dobro, da se je kaj ne pogubi. Pri velikem studencu v Travniku še večji izvira pri „Nadškem mlinu“ in kedar ima dosti vode, tudi tri ali štiri žage goni in se potlej kot majhen potoček med travniki in njivami vije in v zemljo zgubi, kakor vsa druga voda te doline. Ti požiravniki se vijejo daleč pod zemljo, in čudo daleč vodo spet izbljujejo; tako je eden, kterega voda iz Loškega potoka pod zemljo do Ribnice pride in tam spet izvira, česar so se ljudje že večkrat prepričali. Kadar delj časa silno dežuje, se odpró nenadoma novi studenci, ki s silnim šumenjem in bobnjenjem vodo kot vodometi brizgajo in valijo iz droba gorá, da se daleč sliši njih grozno veršenje; tako sta predlanskem v jeseni dva studenca vasi Travniki, Srednja in Šegova vas z vodo dobro oskerbela, da jim ni bilo treba daleč hoditi po-njo, ker po veži in po sobah je je bilo dosti in ljudje so se mogli na izbe spraviti in še ljubo živinico gori v varnost djati; pa tū so sobe najmanj poldrug seženj nad zemljo, spodaj so hlevi in kleti. In to je voda lani v eni noči storila in samo dva studenca; zato ljudje zmiraj prerokujejo, da bo kdaj vés Loški potok jezero postal in se ljudje po jezeru na plavih in v čolnih vozili.

Ta kraj znači tudi to, da se na lazih in v gojzdi dobijo globoke in široke jame. Verzi kamen noter, boš slišal čez čas pok na kako skalo, čez čas spet, in spet čez čas kaj tacega; tako kake petkrat in dalje se ne sliši več na verh zemlje. Tudi te jame so v zvezi z daljnimi kraji; vergel je kmet na lazu v tako jamo svojega psička, ki mu je